

هاوثة يمانى رِ اطوزەر بۇ ئىكها تەكان... ئاسۆي ضارە سقرە بۇ قەيرانە كانى عىراق

عىراق لى شايستىيى ھەل بىزاردىكى نوي نىك دەبىتتە، بەجۇرىك لى روي تەبىرە و بەجىھىنانە ھاوشىتە ئىشىنە كانىتى، بەلام لى كاتوسات و ناواندا جياواز. ضونكى ھەل بىزاردىكى ئايىندە بەرەھەندە ضارە نوسازە كانىيە ھەرۈھا بە تانا كانى يە كلابىكرىنە ۋە قۇناغە كەۋە لى سەر طواستە ۋە عىراق ۋە ستاۋە بۇ قۇناغىكى ھىمىنتر و تەطر دەستەي بەر يەۋە بردنى قەيرانە كان شىكى باش بىكن، ھەرۈھا تەطر ئىشەۋانەي تەۋە بىت تەۋا دۇخە كە زياتر ئىش و ھەل كشاوتر دەبىت. كە تەم ھەل بىزاردىكى كۇمەلەيىك دوورر وانى (الستشراف) ھەيە لى ۋاۋە رەداين كە دروستىن، كە تىيدا ئاۋابوونى ھىزى سىاسى ھەيە و ھەل كشانى ھىزى تىش، سقرە راي تەرخانكردى ئىطەي ھىزى سىاسى كارا لى دىمەنە كەدا، بەلام شىۋازى ھەل بىزاردىكى ھەرضونىك بىت دەرضە كەشى ضى بىت، تەۋا لى سقرىتى ۋە لامىكى تىرۋتە سەل بۇ تەۋ نىشانەي تىسارىە بدۇزىتەۋە كە ناۋە رۇكە كەي دەلەيت: " ضى دەبىت تەطر ضووين بۇ ھەل بىزاردىكى ئىشەۋخت، تەبىرە ۋكردى لى ھەل بىزاردىكى كۇتاي بىت بەبى تەۋەي سور ھەل طەران و طىرانەۋەي متمانەي ھاۋلاتى بە سىستىمىكى سىاسىي دىموكراسى لى تانا دا نەبوو. تەۋ ضارە سقرەي ئىمە بۇ قەيرانە عىراقىيە كە دەبىن ھەمان تەۋ ضارە سقرەي كە لى ماۋە كانى رابردودا ئىشنىازمان كىرېو، لى لاين كوتلە سىاسىيە كانەۋە روي ۋە رەتكرىنە ۋە بۇۋە بەھۇي مەزاجى سىاسىي كە تەۋ دەمە باۋى ھەبوو، ضونكى كوتلە سىاسىيە كان لى سقرە كەشى دەترسان، بە بىركىرنەۋە لى ناۋ سىندوقە كەدا ئارەزووي ھەمىشەي بىركىرنەۋە بان ھەبوو نەك لى دەرەۋەي. لى سقر تەم بنەمايە ئىمە واي دەبىن كە ضارە سقرە كە لى ئىكھىنانى ھاوثة يمانىيەكى رِ اطوزەري ئىكها تەكاندا بۇ ھەل بىزاردىكى خۇي مەلاس داۋە، نويىنەر طلشت بىت، تىرۋانين و ئىرادەي نىشتمانىيە بىت، تاناي ئىكەۋە لى كانەۋەي كەلەنە كانى نىۋان جە ماۋەري طلشتى و رىكخەرى سىاسىيە كانى ھەبىت و لى تانايدا بىت كىرۇكىكى كارى ھاۋسە نط لى سىستىمى سىاسىي ئىكھىنەيىت لى سقرە بنەماي بىرۇكەي (دۇستايەي) تەيمان) و نەبارىتى). " لى رىي تەۋ ھىزانەي ئىش ھەل بىزاردىكى لى سقرە ناراستەي لى بەر يەۋە بردنى دەۋلەتدا رىككەۋىت، كە تەمەش بەتەۋاۋى تويەكى جياۋازى ھاوثة يمانىيە كانە كە دۋاي ھەل بىزاردىكى ئىكە ھىنرىن، تەۋەشى كە فاكترى ھاۋبەشى نىۋان ھەموۋان دەبىت بىرېتېيە لى ضونىتى دابە شكردى دەسەلات بەئىي زمانى شايستەي ھەل بىزاردىكى. بەلام ھاوثة يمانى رِ اطوزەري ئىكها تەكان، تەۋ ضىراۋىكە... نويىنەرانى ھىزە سىاسىيە كان بەشدارى تىدا دەكەن لى طلشت طۇرە نەكانەۋە، ھىزانىك قورسايەكى سىاسىي و كۇمەلەيەي، ھەرۈھا مېدوۋىيەكى كۇششكارى روي شانبەشانى ھىزە ھەل قولاۋە كانى بزوتنەۋەي تىشنىان ھەبىت، كە تانا كانى ضاۋدىرى دەكەن لى سقر ضەستاندى نويىنەرىتى كىردنى سىاسىي خۇي لى قۇناغى داھا توودا. ئىكھىنانى ھاوثة يمانىيەكى رِ اطوزەرى بەر يەۋە ندى ئىكھىنانى ھاوثة يمانىيەكى تىرى ھاۋشىتەۋەي خۇي دەسە ئىنەي، بەمجۇرە

تۆكمە كوردني طەيشتن بە ئامانجە ئارەزوومە ندانەكە ، ھەتا يەكەك لە ھاوئە پماننەتییەكە زۆرینەي ئەرلەمان بیاتووە و حكومت ئیكەھینەت و ھەرسە سەرۇكا یەتیەكە دەستنیشان بكات، ھەرۆكە تونانی ئەوێ دە بیەت زەمینیەكە طونجاو بۇ ساكازییەكە ئاروومە ندانە دەستە بەر بكات، لە ئیش ھەمووشیانووە ر استاندي دەستور و نوێكردنەوێ سیستمي سیاسی بە ئیەي داخوازییەكە قۇناغە نوێیەكە . ھاوئە پماننەتەي ر اطوزەر بۇ ئیكەھاتەكان وا لە دە نطدەر دەكات ھەل بەداردە یەكە تە ندروست بكات و ھانی دەدات بۇ بەشداریکردن، بەمەش دۇخی بەرنامەي ھەل بەداردنی سواو و كۆئیکراوێ دروشمە دووبارەكان كۆتایي ئیدەھینەت كە دە بیەتە ھۆي زیادكردنی ئاومیدي لای دە نطدەر . بەلە بەرناو پرتنی ئەوێ كە ئیكەھینانی ھاوئە پماننەتەي نیشتمانی كۆك، بەشیو یەكەي روون لیئەرسراوي ر استەقینە لە سەرکەوتن و شكستەكان دیاری دەكات . طومانی تیدە نییە كە ھاوئە پماننەتەي ر اطوزەري ھەل بەداردن ئرۇدە یەكەي سیاسی نیشتمانی طەوورە نوینەرایەتەي دەكات، دە بیەتە دەربەري ئرنسیئە طشتییەكە كە عیراقییەكان لەسەر كۆك دەبن، لەسەر وو ھەمووشیانووە (ھاوئە پماننەتەي ھاوئە پمانی ھەل و بە دەستەھینانی خزمەتپواری طشتی) ، ھەرۆكە ئەم ھاوئە پماننەتییە ئارەزوومە ندانە یە كار دەكات بۇ ئیكەھاتەش كوردنی حكومتەكە خزمەتكار یەكەي بیەت، ئەمەش ضارەسەریكە لە قولایی قۇناغی ئیستەن و قەیرانەكانییەو ھەل قولاو، ئەمەش لە ھەمان كاتدا كۆكە بۇ ضارەسەریكە طەوورە تري قۇناغی داھاتوو . ھەندیک لەرووی سیاسیووە ضید لەم ئیشنیازە نابینن، بە تاییەتە ئەو ھەزانەي ھەر لە سالێ (2003) ەو ر اھاتوون لەسەر مەلەكردن لە قولایی ئەو شوینانەدا كە لەرووی سیاسیووە دا بران، ھەرۆكە لەوانە یە لەطەل ئارەزوو نیو دەولەتەي و ھەریما یەتیەكاندا نەطونجیت و كارپطەري لەسەر دۇخی عیراقیی بكات و كاربكات لەوانە یە كە ر اھاتوون لەطەل عیراقدا مامەلە بکەن بە ئیەي ھاوکیەشەي نواندي طۆرە ئانە عیراقییەكە . ھاوئە پماننەتەي ر اطوزەري ئیكەھاتەكان ھاو بەشییەكە بە ھەز دادە مەز رینەت و ھاوکیەشەي ھەشتنەوێ ھەمووان بۇ ئیطە سیاسیووە یە ئاریزراوي دە ھیلایەتەو بی ئەوێ بواری بەكەسانی تر بدات كە ئیشبیکەون و رۇلەكان ئالو طۆر ئیكەن، كەسانیك ھەن بۇ ئیطە یەكەي لیئەرسراوینەي كان دیکراو كەضي رەتیکردو تەو، نەك لە بەرئەوێ لە سببییەكە یە یاخود بە جیەھینانەكانیدا لەكە یەك ھەبیەت، بەلكو لە بەرئەوێ شیاو و لیھاتوو بوو و خاوەن تونان بوو ترساو كە لە ھەل بەداردەكەدا ئیشە نط بیەت . ضارەسەرە خواریارەكان بۇ قەیرانەكەي عیراق دە بیەت لە ئاستی ر كابرییەكاندا بیەت، بەشیو یەكە لە توناندا نییە روو بەرووي ر كابرییە طەوورەكان بە ضارەسەري ئینەكردن بكریت و لە خوێكەو بۇ خوێكەي تر بسورینتەو و دەربكریت . ئەوێ لە دیمەنی بزوتی تشرین بینرا لە جەماویریكە نارازی لە سروشتی سیستەكە و ھەل سوكەوتی سیاسیووەكان لەطەل لایەنی زۆرینەي ھاسۆر لەطەل بزوتنەو كەدا، ھەرۆكە زی دەری بالایی ئشتیوان بۇ داخواری ساكازی و بەرەنطاری طەندەلی، ئامادە یەكە دە نط بلاند بوو لەسەر ئەو ئیو یستییەكە ضارەسەرەكە ھاوشیو بوو بە دەستووردانیكە نەشتەرطەرییانە، لەطەل جەختكردنەو لەوێ كە كوتلەي ر اطوزەر ناتوانیت دوور كەوینتەو لە ھاوکیەشەي (دەولەت و نادەولەت) ضونكە یەكەم/ تەقەلا دەدات بۇ طەیشتنی ئامادە بە ھەل سوكەوتی نوینەریكە تە ندروست، تیبینی دەكریت كە خویندەنەوێ طۆرە ئانی سیاسی عیراقی كە بریار دەدات لەسەر ئەوێ كە ھیض كوتلە یەكە تونانی ئەوێ نییە بطاتە یەكلا یكردنەوێ ھەل بەداردەكە (نیو + یەك)، ئەمەش ئەو دەستەھینەت ھەموو ئیو یستی بە ھەمووانە، لە بەرئەوێ بۇضی كات بە فیر و بیدەین و خویندەنەو یەكەي دروست بۇ قۇناغەكە و ئیو یستیەكانی نەكەین، بۇ ضارەسەریكە كۆتایي خۇئامادە بەكەین ، كە تیدە كی بەركی بۇ خزمەتەي عیراق و میللەتەكە یەت لەسەر بنەماي ھاوئە پماننەتەي نیشتمانی؟

عمارة حة كيم

سەرۆكى هاوثة بما نيّتي عيراقية كان